

هوايي ساخت، هوايي نادرست/ هوايي، دنگ و جنگي دروني

(ديوکي تری ئامرازی اگي ياندنی گشتی)

قري نی قادری

ئامرازی اگي ياندنی گشتی، به هائی زانیاری، اپرت و ده نگو باسه کانییه وه "فرم ب جیهانی زه یینی ئمه د بخشن،" به ام ئه و ونه یه ی که ئه و ئامرازانه له زه یینی ئمه دا دروستی ده که ن، ئایا ئه مه ت واوی استیی ووداوه کان؟ ئه وه مان له بیر نه چت، استییه کان هه میسه ئه وه نین که له ته له فزیی ندا نیشان ده درن، له ادی دا با و ده کر نه وه و له چاپه مه نییه کانداه نووسرن. پویسته به چاو کی هه خنه گرانه وه سه یری ئه و په یامانه بکه یین، که به گگی ئامرازه کانی اگي ياندنی گشتییه وه پمان ده گه ن. ئم هه هاوو اتیان وشیار دکات و و هه میسه ئه و په یامانه ب اگي ياندن کان دکات، که هه ندهک هه ی سوور هه ن و، د ب ئاگاداریان بن! به ام اگي ياندن ت نیا هه ر ئه و نیی ک زانیاری و هه و با و بکات و یان ئا قی نوان د س مات و هاوو اتیان- ئه و ی ل دیمو کراسیدا پی د س ن د س مات چوارم- بهت، بکوو دیو کی تریشی هه ی و، هه روها و کوو "قزا" یش به دوو سار دوات.

دیوکي تری اگي ياندن: جنگي دروني

به گشتی جنگ به دوو شوو بکوو د چت: ل م یدانی "جنگی ق" دا و ل م یدانی "هزری گشتی" دا. یان ئه و تا دکرت پک و (هاوشان) ل و دوو م یدان دا جنگ بکرت، یان بی هه ی ب جیا و و بدات. ئستا م یدانی جنگي دروني زه ر به رفراوان بوو. ئم جنگي یش کاتی یان تاکتیکی نیی، به ی ناوی "سایک ستراتیژی" یان ل ناو. وات و کوو جنگي کی سرب خ و ستراتیژیک باسی ل و دکن، ک هه گری ستراتیژی تایبته به خ ی تی.

به هه ی په شک و تنی ک م گگی مر فای تی ل بواری سیاسی، ئابووری و سوپایی، هه روها ت قین و ی ئامرازی اگي ياندنی گشتی یان

تـقینـو وای زانیاری و دـستاودـستکردنی زانیاری، جـنگی دـروونی زـر
پـرای گرتوو و، هـروو کوو جـنگ و شـشـکانی تر، هـم بـرگریکار و
هـمیش هـرشبـر و تـکـدر. جـنگی دـروونی، کـمـمـشـشـشـشـشـشـشـشـشـشـشـش
خوـنـنـشتن مـتـرـزـکان داگیر دـکات و ئاژاو و چـندبـرکی
دـنـتـو. جـنگی دـروونی دـورکی گـرنگ لـ مـلملانـکاندا دـگـگـت و
شوـنـکی تایبـتی لـ چـمکی “جـنگـدا” پـ دراو.

جـنگی قـق یان جـنگی کلاسیک (هـزی سوپا، چـک و تـقـمـنی) مان هـی،
یان ئـ و جـنگـک تا اددـیک نوید، بـوی زـر، ئـژانـی و، بـ
“جـنگی نـرم” ناوی دـرکردوو؛ بـ شک “جـنگی نـرم” یش شـوازی
تایبـت بـ خـی هـی و فرـهـند، کـ یـکـک لـوان “جـنگی
دـروونی” یـ.

لـ گـپـانی ئـز و پـچـپـچی جـنگی دـروونیدا باس لـ ئـرنجی
هـزی سوپای چـکدار، دـبابـ (تانک)، زـرپـش، فـکـی بـفـکـوان،
کـاشنیکـف و تـقـمـنی ناکرت و شوـنـیان نیی. ئـم جـنگـکـخراو
و بهـهـی ئـامرازـکانی اگـیاندنـو، هـروو ها کـرـسی ئـشکرا و
نـهـنی و کوو سیخـ، تابووری پـنجـم، خـکی لاواز، دـنگـ، ئـوانـی
بـ ابردوو سـرقـان و بـ و سـامی پرسـکانی ئـژ (هـنووکـی)
برینـکانی دوـنـ دـکولـنـو، هـوائـی چـواش و درـ بـ مـبـستی
لاوازکردن و ترساندن لایـن یان لایـنـکانی بـرانـر، هـروو ها
سـرقـا کردنی گرووی ئـمانج بـ شتی لاوکی، بـلاـدا بردن، نانـو
ئاژاو و چـکردنی چـندبـرکی بـو دـچـت.

جـنگی دـروونی سـر لـ هـزر و مـشکی مـرـفـکان دـگـرت. هـندک لـ
کارناسانی جـنگ بـگشتی و جـنگی دـروونی بـتایبـتی دـنـ: “ئـمانج
لـ جـنگی دـروونی بریتیی لـ داگیرکردنی مـیدانـکی پازد
سـنتیمـتری نـوان دوو گوئی مـرـفـکان.” بـ شک ئـ و مـیدانـ پانزد
سـنتیمـتر کـ دـکـوتـ نـوان دوو گوئی، “مـشکـی مـرـفـکانـ. لـ
جـنگی دـروونیدا، خوـن ناـشترت، بـکوو سـر لـ مـشکی مـرـفـکان
دـگیرت و دـبنـ قوربانی جـنگی دـروونی و بـلاـدا دـبرـن و،
هاوسـنگی مـرـفـکان تـک دـچـت و، لـ شوـنـکی تـرو
هـدـسوو نـدرن.

ئـمانجـکانی جـنگی دـروونی

بـکـک لـ کـکـکانی جـنگی دـروونی، هاووـاتیان، بـمـام بـ ئـو
دـبـ تایبـتمـندی کـمـگـکان بناسـن؛ واتـ دـبـ خـ لاوازـکانی

(کۆشەکی نەوان گرووپە نەتەویییەکان، کۆشە و مەملانەکی نەوان حزبەکان، گرفت لە نەوان ئایین و ئایینزاکان، کۆمەڵگەکی قاوی، تەئەستەن، سەرقاڵبوون بە شتی لاوەکی، پەکی و هەندێکردن، نەبوون یان لاوازیی پەکی و هەندێکردن، بە چارەسەری کۆشەکان گەنەنە و بە بەردەوام بە ئابردوو، لاوازیی سیاسی، وانە و رەنەگرتن لە مەژوو و...) دەستنیشان بکەن، تا ئەم جەنگە بەهێز و بچەت و بە ئاکام بگات. بە ئێوەی ئەم جەنگە کارتەکیاری و بەرهەمی هەبەت، دەبە ناکەکییەکانی کۆمەڵگەییەکی و کۆو نەتەوی، حزبی، ئایینی، سیاسی و کۆمەڵگەییەتی چالاک بکەن و دنەیی هاوکۆشەکان بەدرەت، تا کۆمەڵگەکی مەبەست لە بەریەک بترازەت.

ئاشنا بوون بە تەبەتمەندی دەررونی و کۆمەڵگەییەتی کۆمەڵگە، لە مەرجە سەرکەوێکیەکانی بەهێز و بەردنی جەنگی دەررونییە تا بتواندرەت کاریگەری بخرەتە سەر ئەو گشتیی کۆمەڵگە. جەنگی دەررونی، هەم لە لایەن دوژمن و نەیارنمانە و بە دژی ئەم (نەتەوی کورد) بە کار دەهەندەت و هەمیش لە ناوخەیی خەماندا دژی یەکتر کۆمەڵگەیی و بەردەگرین. بە داخ و ئەمەیی کوردیش خەیی لاوازمان زەر و خەراکی جەنگی دەررونی، هیچ شک لە ویشدا نییە کە هەر خەمان بەرپرسی شکست، هەندەر، هەبەت، ساتم و کۆمۆرتییەکانی خەمانین و، هیچ پەویست ناکات بە گەنەنەنە بە دواوەی کاری شکستەکانمان لە هاوکۆشەیی دەرکەیی بگەنەنەن؛ دەبە فەرەین خەمان بناسین و ددان بە هەبەتەکانماندا بنەین!

هەواڵی ساختە، هەواڵی نادروست/ هەبەت و دەنگە

لە دێخی ئاپەنەن، شەش، پاشاگەردانی و قەیراندا، بازارەیی هەواڵی

ساخته (Fake news)، هه‌وا‌یی نادرست/ هه‌وا‌یی (Disinformation) و ده‌نگه (Rumor) گه‌له‌ک گه‌رمه. ئه‌م جه‌نگه ده‌روونییه به‌مه‌به‌ستی به‌لا‌به‌دایردن، هه‌خه‌تانه‌تانندن، مانده‌وو‌کردن، ته‌وو‌به‌کردن، دنه‌دان، دروست‌کردنی شک و سه‌رقا‌به‌کردن به‌شته‌لا‌وه‌کییه‌وه به‌ئه‌وه‌ی زه‌ینه‌له‌سه‌ر شته‌گه‌وره و سه‌ره‌کی به‌لا‌به‌دا‌به‌به‌ت، به‌به‌وه‌وه ده‌جه‌ته. به‌یه‌په‌ویسته‌ه وریا‌به‌ینه و خه‌له به‌او‌کردنه‌وه‌ی هه‌ره‌جه‌شه‌ه "هه‌وا‌ی" و "زانیا‌ری" یه‌ک که سه‌ره‌چا‌وه‌که‌ی جه‌ی متمانه‌نه‌به‌ته، به‌پاره‌زین و په‌له‌نه‌که‌ینه! به‌یه‌په‌ویسته‌ه وریا‌به‌ینه تا به‌توانینه هه‌وا‌یی دروست‌له‌هه‌وا‌یی "ساخته" و "نادرست" له‌که‌جیا به‌که‌ینه‌وه. له‌جه‌هانی اه‌گه‌یانه‌ندا به‌وه‌جیا‌کردنه‌وه‌یه ده‌نه‌نه: "خه‌نده‌وه‌اری‌یه‌میدیا‌یی" (media literacy).

له‌مه‌جه‌هانه‌دا که اه‌گه‌یانه‌ندن ده‌وره‌ی گه‌له‌که‌گرنگ له‌ژیانه‌ی سیاسی، ئا‌به‌وره‌ی، که‌مه‌به‌به‌ته‌ی و په‌یوه‌نده‌یه‌کانی ئه‌مه‌دا ده‌گه‌ته‌ته، ناسینه‌ئامرازی اه‌گه‌یانه‌دنی گه‌ته‌ی، له‌مه‌ره‌جه‌گرنگه‌کانه؛ به‌یه‌خه‌نده‌وه‌اری‌یه‌میدیا‌یی له‌په‌ویسته‌یه‌کانی ژیا‌نه‌مانه. خه‌نده‌وه‌اری‌یه‌میدیا‌یی به‌ریتیه‌ی له‌له‌هاته‌وه‌یی و شه‌ره‌زایی به‌ناسینه‌جه‌شه‌نه‌کانی ئامرازی اه‌گه‌یانه‌دنی گه‌ته‌ی، هه‌روه‌ها له‌که‌جیا‌کردنه‌وه‌ی کار و به‌ره‌مه‌م (زانیا‌ری و ده‌نگه‌به‌سه‌ی) ئه‌وه‌که‌سه‌نه‌ی که به‌ها‌وه‌به‌تیا‌نی ده‌دنه، هه‌روه‌ها ئه‌وه‌ی له‌ده‌ره‌وه‌ی اه‌گه‌یانه‌ندن‌که‌ن په‌مان ده‌گه‌نه. له‌زانسته‌ی په‌یوه‌نده‌یه‌کاندا ده‌نگه‌وه‌که‌وه‌به‌تکه‌ی ناهه‌سمیه‌که ده‌سته‌وده‌سته‌ده‌که‌ته و له‌قه‌وه‌ی له‌زیاد و که‌مه‌ده‌که‌ته.

ده‌نگه‌ه، به‌ریتیه‌ی له‌به‌او‌کردنه‌وه‌ی به‌به‌تکه‌ی تابه‌ته‌به‌ای خه‌که‌که، که‌ئه‌ویش به‌به‌گه‌ی ته‌که‌که‌وه‌وه به‌ته‌که‌کی ته‌ره‌ده‌گه‌زه‌ره‌ته‌وه. ئه‌وه‌گه‌سته‌نه‌وه‌یه، زاره‌کییه‌ه، به‌به‌ئه‌وه‌ی هه‌هه‌گری هه‌چ به‌به‌گه‌یه‌کی زانسته‌یان سه‌لم‌نده‌را‌وه‌به‌ته.

"ژان‌نوه‌له‌که‌په‌ره‌ه" له‌که‌ته‌به‌ی "شایعه‌ه" دا‌به‌سه‌له‌وه‌ده‌که‌ته: "ده‌نگه‌ه، به‌سه‌که‌ی به‌به‌سمینه‌که‌را‌وه‌ده‌به‌به‌ره‌ی په‌سه‌که‌ی تابه‌ته‌که‌جه‌ی سه‌ره‌نه‌ج و نه‌گه‌ره‌انه‌ی ها‌وه‌به‌تیا‌نه‌ه و له‌که‌سه‌که‌وه‌وه به‌که‌سه‌که‌ی ته‌ره‌ده‌گه‌زه‌ره‌ته‌وه." هه‌رده‌وه‌به‌چه‌وه‌سه‌به‌به‌ته‌به‌ده‌نگه‌ه، هه‌چ به‌سه‌ی ئامرازی اه‌گه‌یانه‌دنی گه‌ته‌ی ناکه‌نه، به‌به‌که‌وه‌ته‌نیا به‌سه‌له‌گه‌سته‌نه‌وه‌ی "زاره‌کی‌یه‌په‌سه‌که‌ده‌که‌نه.

ده‌نگه‌ه، خه‌نیم‌که‌ی به‌هه‌زه‌ه به‌که‌ره‌سه‌که‌ی اه‌گه‌یانه‌ندن و زه‌ره‌به‌سه‌نا‌یه‌یش ده‌که‌وه‌ته‌ه ملمانه‌له‌گه‌ه ئامرازی اه‌گه‌یانه‌دنی گه‌ته‌یدا. گه‌ره‌به‌ته‌ه و که‌ره‌سه‌که‌ی اه‌گه‌یانه‌ندن زانیا‌ری‌به‌سه‌به‌به‌ته‌به‌ده‌نگه‌ه نه‌به‌ته‌ه و

نہیں، دے تو ان ہاؤس تیان بے لاء دا بے رن؛ یان ئے گے ر تے وانینی
"instrumentalism" (اگے یان دن تے نیا بے کے رے سے یے کی وے وے قوت) یان
سے بارے تے بے اگے یان دن ہے بے تے وے، کاریان تے نیا بے او کردنے وے ہے وے
بے تے وے بیر لے وے بے کرے تے وے کے چے ن اوی بے رے، بے سے رے وے گے گے
بے کرے تے، ئے وے کے شے کے چے ندقات دے کاتے وے. ئے وے شے وے تے وانینے لے
وے کاتے ئے مے دا زے رے سے بارے تے بے بے ئے مے راز کردنے کے رے سے کانی
اگے یان دن. لے تے وانینی بے کے رے سے بے کرے دے، بے رے رے سیارے تے
کے مے لے یے تے دے کے وے تے وے پے رے وے زے وے وے ئے مے یش سے لامے تے کے مے گے
دے خاتے مے ترسیے وے!

ہے ندے کے لے کارناسانی کاروباری پے یوے ندیے کے مے لے یے تے یے کان لے سے رے
ئے وے اے ن، دے نگے بے رے مے پے یوندیے زارے کی وے باس وے گے گے
بے رے رے وانے خے کے. لے وے کے مے گے یانے کے بے شے کی زے لے
پے یوے ندیے کان زارے کی وے نے رے تے، دے نگے ہے مے لے نگے زے رے وے ہے
بے ہے زے وے کار تے کے رے شے زے رے. بے مے دے نگے لے کاتے پے شا گے رے دانی،
قے یران، لاواری حو کمے انے، دانانے کے سی نے شیاو بے شو نے شیاو وے
گونجاو، بے اونے کردنے وے تے روتے سے لے زانیاری یان مقے سترے
(سانسے رے) زانیاری وے دے نگے باس، ہے رے ہا بے بوونے گے ندے یے
کے خراو (کار کردے گے ندے یے بے پے مے نقی فے رے مے یے ئے بوورے خواست وے
خستے وے) لے کے مے گے دا، دے نگے ہے مے گے شے دے کاتے وے ہے مے بازے کے
مے نے دے بے تے. کے لے وے دے خے دایے کے دے نگے بے وے تے بے ندیے وے
ای گے شے چے دے کاتے وے مے لانے لے گے وے ہے وے وے زانیاری دے کاتے.
بے مے لے پے ئے مانے دا، دے نگے وے کو بے شے کے لے نیگے رانے وے
دے او کے یے ہاؤس تیان باسے لے وے دے کرے تے، کے ہے کار کے یشے
دے گے تے وے بے نے بوونے مے مانے ہاؤس تیان بے اگے یان دن وے
دامے زراوے حکو مے کان. بے مے کاتے کاتے نا وونے زے رے تے وے زانیاری
وے وے گے شے لے نے گاتے دے ست ہاؤس تیان، ہے مے دے نگے بے ہے زے
دے بے تے وے ہے مے کار تے کے رے کے یے لے نا و ہاؤس تیان دا فرے تر دے بے تے.

هەر بە و بیره نانا و، ژههاتی ناو است، بە کوردستانیش و، کانگی بەاوکردن وای دنگن، ک سەرچاوی بەشکی هەر زری ئ و دنگ (پتا) بە ن بوونی زانیاری و ش فافیت دگت و؛ ک ئمیشیان است و خ پ یو ندی بە حکوومت و ش وازی حوکم انیی و ه ی. "ئافین تافلر" (۱۹۲۸-۲۰۱۶) ل و بار ی و دت: "ل ژههاتی ناو استدا، ل بزفرشتن و بگر تا دگات سیاست، ه مووی نه نی!"

ل ژنام وانیدا ه ند با بی تی س ر تای ه ن و ژنام وان فر دکن ک؛ ه و ا چیی و بە چی دکن دنگ، ه روها فری ئ و یان دکن ک چن ل اپرت کانیا ندا وونی بکن و و بە بگت پشانی هاوو اتیانی بدن ک جیاوازی ل نوان ه و ا و دنگ ل چیدای تا ترس و د اوک ل ناو هاوو اتیاندا چ ن بت.

"ه و ا" (خ بر)، بریتی ل پ یام کی بەاوکراو ل ئامرازی اگ یانندی گشتی د رباری شتک، د خک یان ووداو کی جی س رنج، ک تا ئستا ن زانراو؛ وات گ یانندی پ یام ک ک بە گت ک ر س کانی اگ یانند و بە هاوو اتیان دگوازر ت و. گ رچی ل جیهانی اگ یانندا هاو ایی س بار ت و مانا ی ل ه و ا ه ی، بام دیسان ک یش جگ ی باس و ل دوان.

زانیاری

“زانیاری بریتییه له کمه مه اه اه اگه یاندنك، که ناوئاخنه که یان باس له وونکردنه وه، استکردنه وه، بیروا و بچوون، زانیاری سه باره ت سروشت و کمه مه گه، ده سه سات، بیار و چن نیتی بیاردان، ده نگو باس، اپرت و لککینه وه، هه خنه، و نه و ئامار، ههروه ها چه ز و ئاواته کان ده که ن.” هه به گگی زانیارییه که هاوو باتیان شاره زای کاروباری ده سه ساتداران له بواری ناوچه یی، سه رانسه ری و جیهانی ده بنه وه.

زانیارییه، که ده رفه ت ب بیاردان دنته کایه وه و یارمه تیی هاوو باتیان ده دات، که چن له هه وتی هه چه شنه هه بژاردن و بیاردان کدا به شدار بن. له به ر ئه وه زانیاری گه لک گرنگه، به ام زانستیوون و وردی له کاری اگه یاندندا، گرنگتره. زانیاری به پی سی سروشتی خای بیلایه نه و باس له ناوه کی دیارده کان ده کات، له به ر ئه م هه یه، پیویسته وه کوو دیارده یه کی سه ربه خ و بیلایه ن سه یری بکرت. ده ن زانیاری خو نکی گه رمه که له ناو له شی کمه گه ی دیموکراتیکدا له ها توچه دایه.” بام پیویسته جخت ل ویش بکم م و ک ل کمه گگی ئم دا ز جار جیاوازی ل نوان زانیاری و بچووندا نیی و تکک بیک دکرت. ئم یش ی ککی تر ل ک ش جدیدی کانی ئم ک د رف ت ب ت وانی نی ه، لکدان و ب یاری هه دنته کایه و. زانیاری بچوون نیی، بکوو بچوون ل پزدانی خیدا زانیاری تدا ی.

جیاوازی له نوان زانیاری و ده نگو باس تا ادده یه ک نا وونه. هه ندك زانیاری ده توانن ده نگو باس نه بن. به ام ئه وه ی گرنگه و ده ب بزاندرت، زانیارییه که بواری “بیاردان له ژیان دا ب هاوو باتیان دنته کایه وه، ههروه ها یارمه تیی “هه بژاردن” و “دیاریکردنی به رژه وه ندی” هاوو باتیان یش ده دات. ئه م چه مکه گرنگه، یه کک له بنه ما سه ره کییه کانی ده وه تکی دیموکراتیک، به رپرس، و امده ر و کراوه. ده ستپ اگه یشنی هاوو باتیان به زانیاری، ههروه ها ده ستاوده ستکردنی زانیارییه به شوه یه کی ئازاد، خو قنه ری که شوهه وایه کی ئازاده، که له و دا د خکی کراوه ب باس و ل دوان و لکت گه یشتن له نوان هاوو باتیان و ده سه ساتدا دنته کایه وه. به م شوه یه ه م میدان ل ه وای ساخت، ه وای نادروست/ ه، دنگ و جنگی دروونی ب رتسک د ب ت و و ه یش ئه ندامانی کمه گه (حکوومه ت، هاوو باتیان و ئامرازی اگه یاندنی گشتی) له

که شوهر و ایه کی زیرانه و ناشتیاننه دا پکه وه ده په یفن.

ته نیا نه خلاقه ژنامه وانیه، که ده توانه دیره گگ کی به ه نر
بته به نه وه ی ژنامه وان* به و به متمانه و به رپرسیار تیی
خ ی بدات. له پودانگی ژنامه وانیدا، نه خلاقه ژنامه گه ری،
به م شوه یه لک دراوه ته وه و، له سه ری ساخ بوونه ته وه:
“با وکرده وه ی کوپک و دروستی زانیاری و ده نگوباس له سه ر
بنه مای بیرو ای جیاواز، هروه ها بزی به و که سانه نه کات که
باسیان له وه ده کات. ژنامه وان، بی نیه هر له خ ا شت
بنووسه و دروستیان بکات، در بکات، به رتیل وه ربگره ت،
خ شه ویستی یان قی خ ی تکه به کاره کانی بکات و، ل
ک تاییدا، ناب بکه و ته زر کار تکه ری حکومت و
هاوو اتیاننه وه.”

نو زانیاری دروسته ک یارم تیی هاوو اتیان ددات تا د وری
وشیارانه ل ک م گگ دا بگن. هر ل و وانگ ی و ی ک یونسک
ن خلاق و زانیاری دروست، لک گر ددات. یه ک له و بنه مایانه که
“یونسک” به نه خلاقه ژنامه وانی، گه ها هی کردوه بریتیه له وه:
“گرنگترین نامانجی په یامندرک نه وه یه که خزمهت به هاوو اتیان
بکات و زانیاری دروستیان په بدات.”

نامرزی اگ یانندی گشتی (تلفظی، فزینی، ادی، چاپ م نی و
اگ یانندی لیکتر نی)، ن ا ق ی ن وان د س ات و هاوو اتیان.
له بر ن و، متمان، رپرسیار تی و نه خلاق، د به ل بند ما
س ر کی کانی ن م ک ر سان بن. نامرزی اگ یانندی گشتی، هر و
د س اتی ه ی، هر و ها د توانه د ور کی باش به ل بیگری و
دیله ماسی به خ س نه و هر و فکریش بکات ه ز کی مادی ل
ک م گگ دا و هاوو اتیان ل د وری ب نام و ک م فکری کی
ستراتیژیدا ک بخت و بیانکا ت هاوک ش ی کی بر پرس و و ا مد ر!

تبینی:

* من ل بری “ژنامه نووس”، “ژنامه وان” به کار د نم، چونک ل
زمانی کوردیدا پاشگری “وان” به مانای لها تووی و پسپ ریش دت،
و کوو: م ل وان، باخ وان و شاخ وان. زر ک س د توان م ل بکن،
ب م ل وان ی ژمار ی کی زر م ل وان بن. به م ل وان نبوونیش
پ ویسته مرف چندان شوازی م ل کردن بزانه، شارزای ئا و
ووبار (مندی و خ نینی ئا و) و سروشتی تری چ م و گاد ران بته.

زربمان دتوانين باخ و بستان ئاو بدین، بام دتوانين
باخوان نین. هرروها ب لکجیاکردن و ب لگ لگ ژماریک ل
خک ک لوانیک ل مانگک یان دوو مانگدا دوو یان س "وتار"
یان وتارک بنووسن و ناویان د ن ن ر ژنام نووس.

بپی پی وری باو ل ناو جیهانی ژنام و انیدا، ئو ک سی ک کار
لسر ووداو، بگ، و ن و زانیاری دکات و بیرو ای جیاواز
سبارت ب ووداو ک دکات و، ب لای ن و ب گو لری ئ خلق
و یاسای ژنام وانی ل ئامراز کانی اگ یاندنی گشتیدا ب او یان
دکات و، ژنام وانی پی د ن. دک ل س و وانگ و سیری ئ م
واتای بکرت: **یکم:** ژنام وان زانیاری ج راوچر و دنگوباس
ک دکات و، ل ک ر س کانی اگ یاندندا ب او یان دکات و.
دوم: ب گ ی ئ م کارکردن و، مووچی بژی ویی خی دابین دکات؛
وات کار فکری ل ب رانبر مووچ دا. **سیم:** ب کار کانی، د ب
پشت ب ئ خلقی ژنام وانی، یاسا و پودانگی ژنام گری
بستت.